



BERGEN  
KOMMUNE

## ÅRSPLAN 2023 – 2024



Aurdalslia barnehage



# Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

## Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

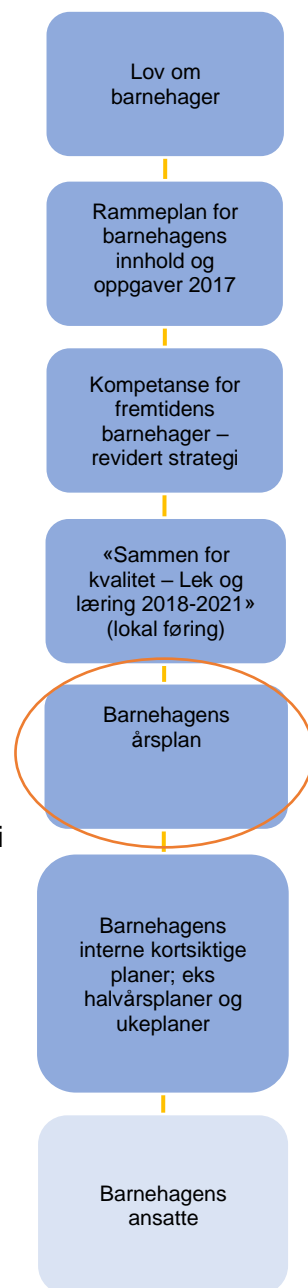
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage



## Innhold

Visjon og mål .....	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn .....	5
Verdier .....	5
Mål .....	5
1.0 Barnehagens innledning .....	6
<b>1.1 Struktur og organisering</b> .....	6
<b>1.2 Metodevalg</b> .....	7
<b>1.3 Kjerneverdier</b> .....	8
1.3.1 Ser barnet .....	8
1.3.2 Varme .....	9
1.3.3 Inkluderende .....	9
2.0 Livsmestring for det 21. århundre .....	9
– medvirkende barn i lek og læring .....	9
<b>2.1 Tilknytning</b> .....	9
<b>2.2 Lek</b> .....	10
<b>2.3 Læring</b> .....	10
<b>2.4 Barns medvirkning</b> .....	11
<b>2.5 Vennskap og felleskap</b> .....	11
<b>2.6 Mangfold</b> .....	11
3.0 Barnehagens tema/prosjekt .....	12
<b>3.1 Fagområder</b> .....	15
3.1.1 Språk som basiskompetanse .....	15
3.1.2 Matematisk kompetanse .....	16
<b>3.2 Digitale verktøy</b> .....	16
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon .....	17
<b>4.1 Barnehagens utviklingsarbeid</b> .....	17
<b>4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging</b> .....	17
4.2.1 Dokumentasjon .....	17
4.2.2 Vurdering .....	18
4.2.3 Oppfølging .....	18
<b>4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet</b> .....	18
I. Barnesyn og lærings syn .....	19
II. Pedagogisk relasjonskompetanse .....	19

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring .....	20
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold .....	20
V.	Overganger .....	20
a.	<b>Tilvenning i barnehagen</b> .....	20
b.	<b>Overganger og sammenheng innad i barnehagen</b> .....	20
c.	<b>Samarbeid og sammenheng med skolen</b> .....	21
VI.	Foreldremedvirkning .....	22
VII.	Bærekraftig utvikling .....	22
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø .....	23
IX.	Barns seksuelle helse .....	23



## Visjon og mål



### **Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn**

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

### **Verdier**

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

### **Mål**

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

### **Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring**

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

## 1.0 Barnehagens innledning



Velkomment til et nytt barnehageår her hos oss i Aurdalslia barnehage. Sammen skal vi skape en god barnehagehverdag for barna.

Barnehagen ligger sentralt til på Fanatorget. Utelekeplassen er stor og variert og ligger på oversiden av senteret. Avdelingene og uteplassen er nylig blitt oppusset og oppgradert.

Barnehagen har lett adkomst til nære og flotte friluftsområder i Lonehaugen og mot Skranevatnet. Bussholdeplassen ligger like ved barnehagen og parkering for foreldre som kommer i bil er nede på senterets parkering.

### 1.1 Struktur og organisering

Det er 4 avdelinger i barnehagen. Smørblomsten og Hvitveisen har barn i alderen 0-3 år. Rødkløveren og Blåklokken har barn i alderen 3-5 år. Barnehagen har plass til 54 barn.

Barnehagen har 1 styrer, 4 pedagogiske ledere, 2 barnehagelærere, 3 barne- og ungdomsarbeidere / fagarbeidere og 3 assistenter. Det er 3 ansatte på hver avdeling. I tillegg kommer ekstraressurser som kommunaltilrettelegger, spesialpedagoger og tospråklige assistenter.

Barnehagen er praksisbarnehage for barnehagelærerstudenter på HVL. Kommende barnehageår vil vi ta imot studenter fra 1. og 3. klasse.

Åpningstiden vil være 7.15-16.45 fra august, men vurderes fortløpende etter behovet sammen med SAU.

Vi har de siste årene hatt åpent hele sommeren, også sommeren 2023. Vi er i dialog med SAU (samarbeidsutvalget) fra år til år da det er avgjørende hvor mange barn som blir påmeldt den enkelte uke. Barna må ha minimum 3 uker ferie i løpet av sommeråpent perioden, 17.6 - 9.8 (2023). For de barna som begynner på skolen skal det tas ut tre uker ferie før 31.07

Vigilo er nå oppe og går, og er det som brukes som kommunikasjonsverktøy mellom hjem og barnehagen. Her registreres når barnet kommer/går, fravær, meldinger etc. Månedsbrev og annen informasjon blir også sendt ut i Vigilo. Det er fortsatt mulig å sende melding/ringe på avdelingens mobiltelefoner hvis det er beskjeder som skal gis. Fravær skal registreres i Vigilo.

Les mer om barnehagen på våre nettsider:

[Bergen kommune - Aurdalslia barnehage](#)

## 1.2 Metodevalg

### ICDP

International Child Development Program er et helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse.

Vi har 4 sertifiserte veiledere i personalet.

ICDP har 3 hovedmål.

1: Fremme positiv oppfatning og holdning til barnet

2: Øke omsorgsgivers forståelse av hvor viktig sensitivt samspill mellom omsorgsgiver og barnet er for barnets utvikling.

3: Fremme omsorgsgiver sin oppfatning av seg selv som kompetent og mestrende.

**For å oppnå disse målene har ICDP 8 temaer for godt samspill.**

Tema 1: vis at du er glad i barnet ditt

- Smil og le sammen med barnet
- Gi klem
- Si at du er glad i barnet

Tema 2: se og følg barnet sitt initiativ

- Vis interesse for det barnet er opptatt av
- Tolk barnet sitt kroppsspråk
- Finne ut hva barnet ønsker og føler

Tema 3: ta del i barnet sine følelser

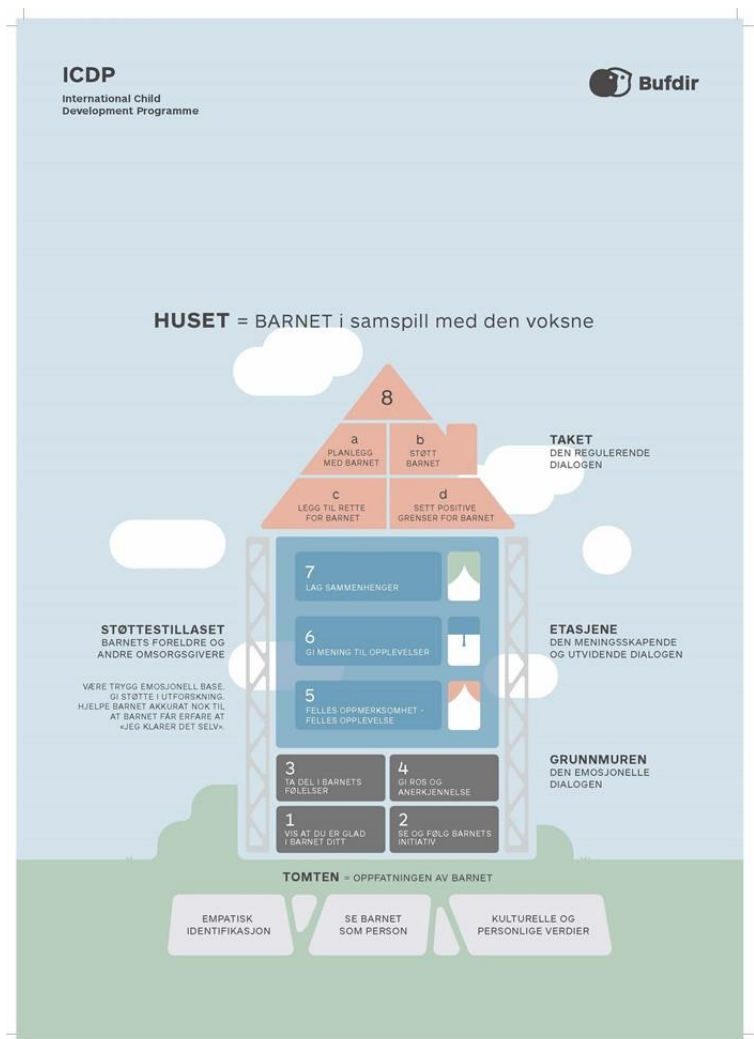
- Gi trøst når barnet trenger det
- Trygg barnet når det er redd
- Hjelpe barnet til å roe seg når det er sint

Tema 4: gi ros og anerkjennelse

- Fortell barnet hva som bra og hvorfor det er bra
- Smile og ha øyekontakt med barnet

Tema 5: felles oppmerksomhet og felles forståelse

- Følge med på hva barnet er opptatt av og tilpasse deg barnet
- Hjelpe barnet til å ha oppmerksomhet mot det som du vil ved å peke og få øyekontakt for å si «se».



## Tema 6: gi mening til opplevelser

- Snakke med barnet om det dere opplever sammen
- Beskrive og sette ord på det dere ser

## Tema 7: lag sammenhenger

- Forklare hvorfor ting er som det er
- Lage og fortelle historier om det som dere har opplevd

## Tema 8a: hjelp til selvhjelp

- Lære barnet å planlegge steg for steg
- Få på plass gode rutiner for faste gjøremål (sove, spise)

## Tema 8b: støtte

- La barnet oppleve at det mestrer

## Tema 8c: regulere

- Ta tak i situasjonen i stedet for barnet
- Endre på regler og rammer

## Tema 8d: positive grenser

- Forklar hvorfor du setter grenser
- Gi barnet alternativer

Under er videosnutter som viser eksempel fra alle temaene.

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLjpNlFkX49jGC9B-LWNkllaRzf8kTxyG1>

ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon) brukes i form av bl.a. bildestøtte i kommunikasjonen, til barn som har behov for et alternativ til den verbale kommunikasjonen. Mange barn har nytte og glede av visuelle hjelpemidler i barnehagen i språkutviklingen.

## 1.3 Kjerneverdier

*«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte»*

### 1.3.1 Ser barnet

*«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte»*

For oss betyr det at vi:

- Gir barna en god velkomst, bruker navn og viser at vi er glade for å se dem.
- Viser forståelse for barnet, har innlevelse og empati.
- Motiverer, roser og oppmuntrer.
- Møter hvert enkelt barn på deres nivå.
- Snakker med dem, viser interesse og er nysgjerrige



### 1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss betyr det at:

- Vi skal møte barna med smil og direkte øyekontakt
- Gir de fysisk nærhet, berører, gir de kos og klemmer og tar de på fanget.
- Skal være oppmerksomme på alle, både de stille og de mer høylytte
- Tar barna på alvor og viser de tillit.
- Er lyttende på alle måter for å finne ut hvordan de har det.
- Viser glede og begeistring

### 1.3.3 Inkluderende

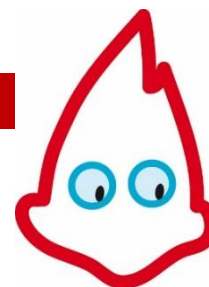
«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss betyr det at:

- Alle skal ha venner og noen å leke med.
- Vi skal bemerke og rose positive sosiale handlinger mellom barna.
- Vi skal være gode rollemodeller for barna.
- Barna får felles opplevelser.
- Det er mye rom for humor og tøys.
- Voksne er tett på barna og deltagende i leken.

## 2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring



### 2.1 Tilknytning

Mål: *Personalet skal være sensitive voksne i møte med barna og skape nære relasjoner.*

«En trygg tilknytning møter to ulike behov hos barnet. Det første er barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg. Det andre er barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden. Det er denne opplevelsen av stadig vekslende dynamikk mellom selvstendighet og avhengighet som danner fundamentet for barnets selvstendighet og livsmestring» («Sammen for kvalitet, lek og læring», Kvalitetsutviklingsplan for kommunale barnehager i Bergen, 2018-2021, s.25).

Slik skal vi arbeide for en god tilknytning for barnet:

- Være tett på barnet, være sensitiv og forstå barnets behov og følelser.
- Vi skal vise at vi er glade i barnet, smile, ha fysisk nærhet, klemme, få sitte på fanget etc.
- Være i barnets høyde og få øyekontakt.
- Møte barna hver dag med positivitet, humor og glede.
- Ta barna på alvor, og gjennomføre det en lover.
- Være en trygg base der barnet kan utvikle mot til å utforske verden.

## 2.2 Lek

Leken er indremotivert og er også barnas viktigste arena for læring. Gjennom leken utvikler barna sine motoriske, kognitive, kommunikative og sosiale ferdigheter. Det er også gjennom leken at barn bearbeider inntrykk, følelser og andre opplevelser.

Mål: *Personalet skal utvikle et inkluderende og inspirerende lekemiljø som gir alle barn lekelyst.*

Dette målet skal vi arbeide mot ved at:

- Det fysiske lekemiljøet må være spennende, lærerikt og invitere til samspill.
- Barna skal få medvirke i utviklingen av lekemiljøet og deres innspill skal tas på alvor.
- Vi skal bruke små faste grupper og med en fast voksen.
- De voksne skal være aktivt til stede i inne- og utelek, delta, hjelpe, støtte og inspirere.
- Vi skal gi fellesopplevelser og erfaringer som gir grunnlag for felles lek.
- Udefinert lekemateriell som pinner, baller og klosser skal være tilgjengelig for barna.
- Vi skal gjennomføre planlagte leke aktiviteter på uteplassen: Eksempelvis dans, sanglek, hoppetau, paradiset, rødt lys, haien kommer, alle mine barn kom hjem, balllek.
- Vi vil ha ett ekstra fokus på uteleken i kommende barnehageår.

## 2.3 Læring

Barns læring tar utgangspunkt i hvordan de opplever verden. Barn lærer når innholdet gir mening og betyr noe for dem. Barna lærer gjennom å bruke hele kroppen, og gjennom sansing, erfaringer og opplevelser. En viktig forutsetning for barns læring er at miljøet rundt dem er preget av glede, trivsel, trygghet, vennskap og følelse av fellesskap. For barnet er det ikke noe skille mellom lek og læring (SFK-LOL s. 27).

Mål: *Barna skal oppleve et stimulerende læringsmiljø som tar utgangspunkt i barnas interesser, oppleves meningsfylt og gir økt lærelyst.*

Dette målet skal vi arbeide mot ved å:

- Tilrettelegge for aktiviteter og læringsprosesser som barna opplever som meningsfylt og spennende.
- Ta utgangspunkt i barnas interesser, og lage et temaarbeid ut av det. De vil da lære og videreutvikle noe nytt om det som interesserer dem og det de er opptatt av.
- Gripe fatt i her og nå situasjoner, følge barnas initiativ og undre seg sammen.
- Bruke faste smågrupper med ulikt innhold, men også felles aktiviteter for alle.
- Ha fokus på at barna opplever mestring.
- Gi barna nye impulser og gode opplevelser for å utvikle leken.
- Ta aktivt del i barnets liv i barnehagen.
- Barna øve seg på det å være sammen og forholde seg til andre.

## 2.4 Barns medvirkning

Barna har rett til å påvirke sin egen barnehagehverdag. Personalet skal imøtekomme barnas uttrykk, interesser og behov i sitt pedagogiske arbeid, for og sammen med barna. Det innebærer at personalet må tilrettelegge for barnas deltakelse i planlegging, prosesser og dokumentasjon fra barnehagehverdagen. Medvirkning kan sees på som todelt. Det handler om barnas mulighet til å medvirke og delta i fellesskapet, og det handler om å bli lyttet til og bli oppfordret til å uttrykke egne ønsker, ideer og følelser. Å inkludere foreldre er en forutsetning for at barnet skal kunne medvirke i sin egen hverdag.

Mål: *Barna skal være med å prege sin egen hverdag*

Dette målet skal vi arbeide mot ved å:

- Lytte til barnas, tolke og forstå deres kroppsspråk, signaler og følelsesutbrudd.
- Observere og legge merke til hva barna er opptatt av og interesserer seg for.
- Involvere barna i planlegging og vurdering av f.eks. måltid, turer, felles arrangement og aktiviteter inne og ute.
- Oppmuntre barna til å gi uttrykk for egne tanker og følelser.

## 2.5 Vennskap og felleskap

Vi skal støtte barna i å mestre balansen mellom å ivareta sine egne behov parallelt med å ta hensyn til andres behov. Vi skal tilrettelegge for varierte arenaer der barna får god trening i sosial kompetanse.

Mål: *Barna og familiene deres skal føle tilhørighet og oppleve fellesskap i vår barnehage.*

Dette målet skal vi arbeide mot ved å:

- Ha tema om vennskap.
- Øve på å si noe fint om andre.
- Få en god hjelpe- og delekultur på avdelingen.
- Arbeide mot utestengelse i leken, krenkelser og mobbing
- Jevnlige foreldrearrangement.
- Samarbeide med FAU om å skape ulike møteplasser for barn og foreldre, som felles middag/ kafe, treffpunkt på lekeplassen i fritiden.



(Se mer under 3,0 barnehagens tema/prosjekt)

## 2.6 Mangfold

Mål: *Barna skal få positive opplevelser ved å lære at vi er ulike, men har lik verdi.*

Vi skal møte mangfoldet som en ressurs uavhengig av alder, kjønn, nasjonalitet, interesser og språk. Vi skal snakke og undre oss sammen med barna om mangfoldet omkring oss, her i barnehagen, i nærmiljøet og i samfunnet rundt oss. Barna skal oppleve at den de er, og det de bringer til barnehagen, er verdifullt og en viktig del av vårt fellesskap.

Dette målet skal vi arbeide mot ved å:

- Synliggjøre vårt kulturelle mangfold gjennom sang (på ulike språk), musikk, mat (fra ulike land), bøker, klær, bilder, ting fra barnas og foreldrenes hjemland, lekemateriell (som vi har på avdelingen) etc.
- Tilrettelegge for kulturmøter med foreldre f.eks. lage mat sammen.
- Synliggjøre mangfold i ulike familieformer.
- Samtaler og høytlesing, fra bøker med ulike tema.
- Voksne legge til rette for at jenter og gutter får lik mulighet til aktiviteter.
- Styrke selvfølelse, mestring, at barna blir stolte av hvem de er.
- Bruke mangfold som ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut ifra deres kulturelle og individuelle forutsetninger.

## 3.0 Barnehagens tema/prosjekt

I kommende barnehageår vil vi ha to fokusområder. Vennskap og fellesskap og utelekeklassen/uteleken.



### 1. Vennskap og fellesskap

Mål: *Alle barn og voksne i barnehagen skal oppleve å være en del av ett fellesskap.*

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap» (Rammeplanen 2017).

Dette barnehageåret ønsker vi å jobbe mot at vi i større grad ser barnehagen under ett og ikke kun enkeltstående avdelinger. Vi vil da ha fokus på samarbeid på tvers, at barna kan knytte vennsksapsrelasjoner på tvers og at personalet får brukt og vist sin kompetanse for alle barn og voksne.

Vi vil ha felles samlinger der personalet rullerer på hvem som har ansvar. Personalet skal dele av sin kompetanse på personalmøter og kveldsmøter samt at vi skal ha aktiviteter på tvers av huset. Personalet innehar en unik samlet kompetanse på ulike områder som vi ønsker at alle barn skal få utbytte av uavhengig av hvilken avdeling de går på.

### 1. Vennsksapsuke:

I september har vi vennsksapsuke der vi kick-starter årets tema/prosjekt. Vi vil ha fokus på vennskap i samlingsstunder og gjennom aktiviteter gjennom uken. Vi vil ha felles aktiviteter på tvers av huset og de ulike avdelingene.

## 2. Felles aktiviteter gjennom året

Vi vil ha felles samlingsstunder, ulike aktiviteter som forming, drama og felles aktiviteter ute. Vi har også ulike verktøy/ metoder vi bruker. Eksempler på dette kan være ukens hjertevenn: Barnet som er hjertevenn får litt ekstra oppmerksomhet denne uken, samt at de andre barna sier noe fint om hjertevennen i samlingsstunden. På denne måten blir vi sammen gode på å si fine ting til hverandre og ta imot positive tilbakemeldinger. Turvenn: Barnet har fast turvenn som man går sammen med når vi går på tur.

Dette kan variere fra avdeling til avdeling.

## 3. Godt psykososialt barnehagemiljø

For å oppleve at man trives og hører til i ett felleskap må man kjenne på tilhørighet og at man er viktig i gruppen. Dette gjelder både voksne og barn og noe vi vil ha stort fokus på. Dette er også viktig med tanke på utestengelse i leken, mobbing og krenkelser.

## 4. Utelek/tur

Vi er opptatt av å være mye ute, både på lekeplassen, men også på ulike turområder i nærmiljøet. Vi ser at det oppstår mindre konflikter ute, dette kan handle om større plass og boltre seg på, samt at man har andre lekemuligheter. Skogen er en fin plass for å danne nye, samt videreutvikle etablerte vennskap.

## **2. Utelekeplassen og leken.**

*Mål: Vi skal fortsette å utvikle utelekeplassen slik at barna opplever glede og lekelyst i uteleken.*

I etterkant av at vi fikk ny lekeplass for et par år siden har vi jobbet med å utvikle lekeplassen for å skape en utelekeplass med rom for mer variert lek. Utelekeplassen blir brukt mye og her oppholder barna seg store deler av dagen i barnehagen. Vi ser at mye av utelekeplassen er tilpasset de minste barna og vi ønsker et rikere lekemiljø også for de eldste. Vi ønsker en lekeplass som i større grad stimulerer til rollelek, kreativitet og grovmotorisk aktivitet. I arbeidet med dette vil barnas lek stå i fokus.

### 6 delmål:

#### 1. Sette av et område som inviterer til rollelek.

Ved siden av skuret tenker vi å lage et inngjerdet område hvor vi kan leke med ulike dyr og figurer. Her skal barna møte et inspirerende lekemiljø som er litt skjermet for annen lek. Her kan barna få utfolde seg kreativt ved å være med å variere lekemiljøet og delta i rollelek

#### 2. Skape en lekeplass som inviterer til lek med sykkel.

Male veier i asfalten, oppgradere bensinpumpe/elbillader/sykkelvasken. Lek med sykler er populært blant barna og det er også en arena hvor barna må øve på å samhandle og ta hensyn til hverandre.

#### 3. Gjøre mer udefinert materiell tilgjengelig for barna.

Anskaffe forskjellig materiell som inspirerer barna til å bygge men også bruke i ulike typer lek. Udefinert materiell kan stimulerer til økt kreativitet og til å bruke fantasien.

#### 4. Skape en lekeplass som inviterer til forskjellig ballspill.

Vi skal henge opp basketballkurv og etablere en liten fotballbane på uteplassen. Vi skal også gjøre ulike typer baller mer tilgjengelig for barna som innbyr til ballspill.

5. Skape flere møteplasser på lekeplassen hvor barna kan møtes i en aktivitet eller ta en pause.

En viktig del av uteleken er å være sammen. Av den grunn ønsker vi å lage flere små møteplasser som innbyr til samspill, høytlesing, sang og musikk. Gjennom året skal vi observere samspill og etablere noen «Kroker» hvor barna kan møtes. I første omgang ønsker vi å lage en fargerik krok i hjørnet av lekeplassen bak skuret.

6. Vedlikehold av lekeplass.

I tillegg til det vi har lyst på lage nytt må vi også vedlikeholde det vi har på lekeplassen. Flere leker trenger maling og vi skal holde utelekeplassen fin gjennom året.

Det er satt av 10000,- til innkjøp av materiell til dette prosjektet.

**Den voksnes tilstedeværelse i uteleken.**

**Tilstedeværelse:**

Når vi er nærværende til barns lek, får vi mulighet til å observere og lytte til hva som blir sagt, hva de leker, hva de utforsker og fantaserer om, hvilke hjelpemidler de bruker, og hvilke temaer de leker rundt. Vi kan legger merke til hvilke begreper de bruker, og hvordan de er sammen når de leker. Vi kan få dermed et godt innblikk i hva barna er opptatt av, og hvilke erfaringer de gjør i leken.

**I utelek:**

Vi i Aurdalslia barnehage har i mange år hatt uteliv som vårt satsningsområde. Med uteliv menes all den tid vi er ute, både i barnehagen og på tur. Det er viktig at barna får positive erfaringer og gode opplevelser med å være ute, så vi tar hensyn til barnas alder samt vær- og føreforhold. Vi skal jobbe med å utvikle, støtte opp barns opplevelse av uteliv gjennom:

- Utforske sammen med barna.
- Hente inn barnas kunnskap om naturen, og videreutvikle denne kunnskapen sammen med barna.
- Filosofere, gjøre erfaringer, og søke kunnskap om det barna interesserer seg for, tilføye ny kunnskap.
- Stoppe opp i lag med barna, og være opptatt av det barna interesserer seg for.
- Ha fokus på glede, trivsel og mestringsfølelse
- La barna få erfare hvordan de gjennom aktivitet kan holde seg varme og tørre, som er en forutsetning for å ha det bra på tur og oppleve glede, trivsel på turen.



## 3.1 Fagområder

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.» (Rammeplanen s. 47).

Barn er nysgjerrige av natur, og deres utforskertrang og læring er en sammenhengende prosess gjennom hele utviklingsløpet. Gjennom vårt daglige arbeid skal vi jobbe tverrfaglig og knytte de ulike fagområdene sammen, med felles tema og gjennom barnas lek.

Fagområdene er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn



Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt og vil sjelden opptre alene

### 3.1.1 Språk som basiskompetanse

Mål: *Vi skal arbeide for å utvikle barnas språklige kompetanse slik at de kan mestre å kommunisere med andre i lek og samspill i barnehagen.*

Personalet skal være lyttende og tålmodige i møte med barna slik at barna opplever å bli forstått. Vi skal være tett på i lek og aktivitet slik at vi kan støtte og hjelpe de i lek og kommunikasjon med andre barn. Voksne skal være bevisst sin rolle som språkmodell gjennom å snakke mye med barna, mer enn å snakke til dem.

Det vil bli brukt bilder, symboler og konkrete til støtte i språkarbeidet. Sang og rim og regler, både spontant og i samlinger er viktig i arbeidet. Barna skal få kjennskap til eventyr, musikk og dans fra ulike kulturer

Vår flerkulturelle og flerspråklige barnegruppe er en berikelse og ressurs for oss fordi dette både er spennende og utvider barnas ordforråd og gir dem flere språklige erfaringer. Vi skal fremme mangfold i kommunikasjon, språk og ulike uttrykksformer ved at barna får uttrykke sine ulike identiteter og bakgrunner.

### 3.1.2 Matematisk kompetanse

Mål: Vi skal utvikle barnas matematiske kompetanse ved å legge til rette for at de får leke og eksperimentere med ulike matematiske begrep som tall, mengde, størrelser, former og romforståelse.

For barna i barnehagen er matematikk en naturlig og nødvendig del av deres lek og hverdag. Barna har bruk for matematikken til å skape balanse, sammenhenger og orden i sin tilværelse. Hver eneste dag, i alle slags situasjoner kan vi få øye på matematikken i barnas aktiviteter.

Dette målet skal vi arbeide mot ved:

- At barna har tilgang til puslespill og spill gjennom dagen.
- Formingsaktiviteter
- Barn og personale som bruker matematiske begreper i leken, og i ulike aktiviteter
- Vannlek
- Forberedelse til måltid og andre hverdags situasjoner
- Utelek f.eks. sykling, sandkasse og dissing.
- Regellek
- Opphold i skogen og på tur

### 3.2 Digitale verktøy

Mål: Vi skal legge rette for at barna får prøve, undersøke, lære, leke og skape ved hjelp av digitale verktøy.

Helsedirektoratets råd om skjermtid:
- Skjermtid (som for eksempel tv, dataspill, nettbrett eller mobil) frarådes for 1-åringene.
- Bruk av skjerm og andre stillesittende aktiviteter bør begrenses og balanseres med fysisk lek og aktiviteter for barn eldre enn 2 år. Fra barnet er 2 år bør skjermtid begrenses til én time daglig, og jo mindre, jo bedre.

Barnehagen forholder seg til helsedirektoratets råd om skjermtid og om rammeplanens mål om digital praksis i barnehagen.

Helsedirektoratets mål handler om at barn bør få være regelmessig og tilstrekkelig aktive, og de bør unngå lengre perioder med passiv stillesitting.

Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna og skal ikke erstatte, men berike aktiviteter i barnehagen.

Vi vektlegger også at barna skal inkluderes i digitale prosesser og medvirke ut ifra alder og modningsnivå. Det vil si at digitale verktøy i liten grad vil brukes sammen med barna på småbarnsavdelingene.

De digitale verktøy vi bruker i barnehagen er:

Kamera, Nettbrett, pc, mobiltelefon, smartboard, printer, digitalt mikroskop og Bee-bot (Bee-bot er en robot som kan brukes til å gi barn erfaring med programmering gjennom lek.)

Kamera: Barna får ta bilder vi kan bruke i aktivitet eller dokumentasjon

Nettbrett: spille av musikk, oppslagsverk,

Pc: Oppslagsverk, bildebehandling

Mobiltelefon: Ta bilder, oppslagsverk

Smartboard: Vise digitalt innhold, tegne

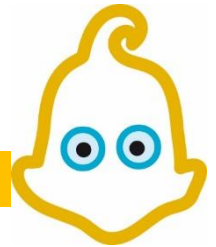


Projektor: Framvisning av digitalt innhold

Digitalt mikroskop: Utforske omgivelser

Bee-bot: Programmering

Personalet i barnehagen skal arbeide mot økt kompetanse og felles forståelse for hvordan vi skal bruke digitale verktøy i barnehagen.



## 4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

### 4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Utvikling av språkarbeidet i barnehagen vil fortsatt være sentralt i barnehagens arbeid. Vi skal fortsette det arbeidet som vi startet med gjennom re-komp prosjektet med høytlesing for barna og litteratur som inspirasjon til leken.

Mål for utviklingsarbeidet:

*Å styrke barnas språk*

Delmål:

- *Barna skal medvirke ut fra sine interesser*
- *Personalet skal få økt kompetanse om barns språkutvikling og sin rolle som god språkmodell gjennom formidling og deltagelse i lek.*

Tiltak:

- Lese og bruke bøker, skape interesse for bøker hos barna.
- Planlegge og gjennomføre lesestunder, bruke «lese aktivitet-skjema».
- Gjøre barnelitteratur tilgjengelig. Fornye biblioteket.
- Øke kompetansen til personalet om språk bl.a. gjennom å lese faglitteratur.
- Voksendeltagelse i lek inne og ute. Samsvare med «uteprosjektet» og at de voksne finner litteratur som inspirerer barna.

### 4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

#### 4.2.1 Dokumentasjon

Aktivitetene i barnehagen dokumenteres gjennom bilder, tekst, og barnas arbeid.

Dokumentasjonen synliggjør det pedagogiske arbeidet vårt, og er nyttig i planleggingen og utviklingen av dette arbeidet. Den gir oss grunnlag for refleksjon og læring.

Dokumentasjonen er viktig for at de foresatte skal få informasjon om barnas opplevelser, læring og trivsel i barnehagen. Vi dokumenterer ved bruk av bilder fra aktivitet og lek, og ved bruk av praksisfortellinger i personalgruppen.

## 4.2.2 Vurdering

Overordnet mål for vurderingsarbeid er at vi sikrer kvaliteten på arbeidet i barnehagen. Vurdering gjør vi jevnlig gjennom arbeidet med årsplan, gjennom rutinesituasjoner, gjennom refleksjon rundt praksisfortellinger, under samtaler med barna og brukerundersøkelsen til foreldre. I vurderingsarbeidet reflekterer vi over måloppnåelse og hvordan vi skal arbeide videre.

## 4.2.3 Oppfølging

Personalet og SAU/FAU blir involvert og informert om status underveis og om konklusjonene rundt utviklingsarbeidet. Dette er en endringsprosess som ikke vil bli avsluttet neste år, men fortsette videre. Men evaluering underveis vil påvirke veien videre. Respons og medvirkning fra barna vil også ha mye å si for videre oppfølging og formen på denne.

## 4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barna får medvirke gjennom at de voksne observerer deres respons, kroppsspråk og hvordan voksne opplever at opplegg fungerer i praksis. Vi skal lytte til både verbale og nonverbale uttrykk, om hvordan de liker det de er med på.

Barna blir sentrale aktører i aktivitetene og f.eks. hvordan leken tar form og utvikler seg er avhengig av deres spontane innfall og engasjement. Dette blir det viktig at de voksne tar på alvor.

Barnesamtaler med større barn i løpet av året skal bidra til å gi oss tilbakemeldinger og være med å korrigere utviklingsarbeidet og opplegg.

Foreldrene involveres i medvirkning først og fremst gjennom foreldremøte og individuelle foreldresamtaler. I tillegg vil utviklingsarbeidet bli tatt opp på møter i samarbeidsutvalget og FAU, slik at foreldrene får medvirke her. Foreldrenes formidling av barnas respons blir det også viktig å innhente.

## Del to



### I. Barnesyn og læringssyn

#### Barnesyn

Vårt **barnesyn** tar utgangspunkt i at alle barn er unike og like mye verdt. ....

De har verdi ut fra at de er individer, at de er, ikke hva de kan. De er kompetente på den måten at de kan mye, har mange ressurser og kvaliteter. De kan mestre mye av livet rundt seg her og nå. Alle er gode til noe.

Vi skal bygge på det de kan. Alle skal få bruke sine evner. Barna er i utvikling. De er også sårbare. Noen trenger litt mer støtte og veiledning enn andre. Vi voksne skal være sensitive og anerkjennende. Vi skal bidra til å styrke barnas selvfølelse.

#### Læringssyn

Små barn lærer gjennom aktiv deltagelse, gjennom bruk av hele seg, gjennom å høre og gjøre, gjennom utforskning og lek. Læring skjer i samspill med andre barn, voksne og omgivelsene.

De voksne skal være tett på og sette ord på ting, hendelser og følelser, sammen med barna, forklare, utvide og tilføre nye elementer. Vi skal tilrettelegge for et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Her skal de voksne være en aktiv støtte i samhandlingen med barna.

Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng – og gjennom tilrettelegging av leke- og læringsmiljø og deltakelse i barns aktiviteter, skal personalet sikre at rammeplanens målsettinger blir ivaretatt. Lærelyst og læringspotensial møtes, ivaretas og utfordres i et miljø preget av trygghet, inkludering og lek.

### II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Barnehagen skal vektlegge den voksnes ansvar for relasjonen til barnet, at alle blir sett og at alle blir likt. «Kvaliteten på den pedagogiske relasjonskompetansen er avhengig av de ansattes bevisste holdninger, verdier, barnesyn og læringssyn og virkeliggjøres gjennom personalets handlinger i møte med barn («SFK, s. 21, 2018-2021). Barnehagens verdier skal være en ledesnor og forpliktende for alle voksne i møte med barna. Vi skal øke bevisstheten om vårt kroppsspråk i kommunikasjonen med barna. I vår kommunikasjon med barna og omtale av barna skal vi fokusere på det positive og ikke på det negative. Vi skal framsnakke barna.

Dette skal omsettes til praksis gjennom refleksjon i ulike møte- og samarbeidsforum som avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.

Der skal det fokuseres på holdninger og hvilken praksis som vi vil skal være rådende. ICDP, veiledningsprogrammet skal anvendes og det skal særlig tas utgangspunkt i de 8 temaene for godt samspill og metoden redefinering.

### III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er et vidt begrep enn oppdragelse og skjer i barnas samspill med omgivelsene. Det er en kontinuerlig prosess som varer hele livet. Vi skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratiske fellesskap. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal vi bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse.

Barna skal få medvirke i daglige aktiviteter og gjøremål i hverdagen. Dette i forhold til alder og hva de kan mestre. De skal møte omsorgsfulle voksne og vi skal anerkjenne de når de selv viser omsorg. Vi skal arbeide for at barna føler seg viktige og betydningsfulle for fellesskapet.

Barna i barnehagen møter mange barn med annen hudfarge, språk, ulik funksjonsevne etc. De skal møte en åpen og inkluderende holdning hos de voksne, der interesse for forskjellighet knyttet til bl.a. språk, mat, kultur og spesielle behov er en berikelse for barna og barnehagen. Dette er en viktig del av danningen.

Danning handler også om «å knytte seg selv til verden». Ved at barna observerer andres reaksjoner på dem som person og på deres handlinger, utvikler de seg som individ, samtidig som de lærer å fungere i et fellesskap.

### IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon handler om fremgang og utvikling. For å tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold må personalet ha kunnskap om de ulike temaene og fagområdene i Rammeplanen, og de må ha kompetanse om barns lærings- og utviklingsprosesser.

I arbeidet med fagområdene skal personalet oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av. De skal planlegge og tilrettelegge for alle barn og bidra til at barna får mestringsopplevelser, samtidig som de har noe å strekke seg etter.

Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter, samtidig som det skal tas hensyn til at hvert barn er unikt og utvikler seg ulikt og i forskjellig tempo.

Barna lærer best når det er balanse mellom de ferdigheter de innehar og de utfordringer de blir stilt overfor.

Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold handler om at barnehagen gjennom planlegging og i de spontane her-og-nå situasjonene i hverdagen tilfører og utvider i lek, aktiviteter og ulike temaer.

I arbeidet med fagområdene skal personalet oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av. De skal planlegge og tilrettelegge for alle barn og bidra til at barna får mestringsopplevelser, samtidig som de har noe å strekke seg etter.

For å legge til rette for barns progresjon skal barnehage og skole utveksle informasjon og ha kunnskap om hverandres planer, praksis og kulturer, og skolen skal bygge på kompetansen barna har når de begynner på skolen.

## V. Overganger

### a. Tilvenning i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Vi tilpasser rutiner og organiserer tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og bli kjent med barn og voksne på avdelingen.

Tilvenning starter gjerne med et møte med foreldrene i løpet av juni eller et besøk med foreldre og barn.

Vi legger opp til god tilknytnings tid der vi vil at foreldrene til 1-2 åringene setter av en uke og at de første 3 dagene er på ca. 2 timer og med foreldrene til stede hele dagen. For barna 3 år og eldre vil vi at foreldrene setter av 3 dager og selv er til stede. Vi ønsker også å bli kjent med foreldrene og at de blir kjent med barnehagen og det som møter barnet her.

Det vil bli sendt ut informasjon i forkant av oppstart der det informeres litt om barnehagen, samt om når barnet skal begynne.

Vi gjennomfører startsamtaler med nye foreldre i løpet av den første tiden.

Info om oppstart i barnehagen og tilknytning:



Nye barn og  
tilknytning i barneh.

I forhold til tospråklige barn som skal begynne har vi i tillegg egne rutiner. Vi sjekker ut behov for tolk ved oppstart og når det gjelder nyankomne flyktninger skal vi ha et besøk før oppstart med foreldre, barnet, kontaktperson i MOKS og tolk.

### b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Barn som skal over på annen avdeling går jevnlig på besøk der en tid før det begynner, sammen med en voksen fra egen avdeling og et eller flere barn derfra.

Ellers er vi opptatt av at vi er en barnehage og at barna skal kjenne alle de voksne og barna på de andre avdelingene i løpet av året. Dette er med på å skape trygghet når man skal bytte avdeling.

Ved behov har vi en foreldresamtale der pedagogisk leder fra gammel og ny avdeling har denne med foreldrene.

### c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Mål: - Bidra til at barna er best mulig forberedt til skolestart og gleder seg til det.

- Ha en god kontakt og et godt samarbeid med skolen.

Barnehagen er en del av barnets helhetlige læringsløp. Det barnet har av erfaringer, kunnskap og verdi fra barnehagen skal oppleves som verdifullt i møte med skolen. Barnehagen, SFO og skolen skal kjenne til hverandres faglige vurderinger, arbeidsmåter og kulturer. Sammen skal vi legge til rette for at barn skal oppleve trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, samt forebygge krenkelser og mobbing.

Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Videre skal barnehagen bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og SFO (Rammeplan for barnehagen, 2017).

1. Vi vil ha ekstra fokus siste året før skolestart i barnehagen i det daglige og i en egen førskolegruppe. I hverdagen vil vi ha fokus på selvstendighetsøving som påklledning, holde orden i hyllen og å klare seg selv på do. I gruppen skal vi arbeide med ulike temaer. Vi vil ta utgangspunkt i barnas nysgjerrighet og barna skal oppleve glede ved å lære noe nytt. Vi vil også ta turer med barna utenfor nærmiljø, bl.a. vurdere å gå opp på et eller flere av byens syv fjell i løpet av året.
2. Vi har et samarbeidsmøte med skolen (skolen innkaller) der informasjonsutveksling og forventninger fra skolen er sentralt. Her ser vi det er viktig at skolen får kjennskap til hva barnehagen har arbeidet med.
3. Samarbeidsmøte med skolen i forhold til enkeltbarn. Dette er i samarbeid med foreldre / foresatte. Gjelder mest barn som har behov for ekstra hjelp og støtte, men det kan også gjelde andre.
4. Skolene inviterer til forestillinger som vi deltar på.
5. Vi går innom skolenes lekeplasser når vi går turer i nærmiljø. Vi tar også turen til skoleplassen (e) for å leke. Dette er med på å gjøre barna mer kjent med skolen.
6. Vi arrangerer eget foreldremøte for foreldrene til barna som skal begynne på skolen neste år. Dette blir det innkalt til i løpet av september.
7. Informasjon også til skolen og SFO i samarbeid med foreldrene.

## VI. Foreldremedvirkning

Vårt mål er å ha god kommunikasjon med alle foreldre. Da må vi ta i bruk de hjelpemidler vi har både i forhold til verbal og nonverbal kommunikasjon som kroppsspråk, tegn, norsk og engelsk.

Vi benytter tolker gjennom tolketjenesten ved oppstart, samtaler og møter, i den grad tolker er tilgjengelig. I tillegg er de tospråklige assistentene viktige i det daglige samarbeidet.

Møtene i den daglige kontakten ved levering og henting er viktigst og legger grunnlaget for et godt samarbeid mellom barnehage og foreldre og en god foreldremedvirkning.

Oppstart samtalen i løpet av de par første ukene etter at barnet har begynt er en utvidet foreldresamtale der vi ønsker å bli bedre kjent med barnet, foreldre og bakgrunnen, for å kunne være en god støttespiller for foreldrene og kunne gi barnet god hjelp. For øvrig har vi foreldremøter for foresatte til nye barn i løpet av juni, et ordinært foreldremøte og eget for foreldre til skolestartene i løpet av høsten. Foreldrene får tilbud om 2 samtaler i året (høst/vår). Ellers etter behov.

Det blir gjennomført ulike arrangement gjennom året som er viktige møteplasser for kontakt mellom hjemmet og barnehagen.

På høstens foreldremøte velges 2 foreldrekontakter fra hver avdeling til foreldrenes arbeidsutvalg og 2 foreldrerepresentanter til barnehagens samarbeidsutvalg.

FAU (foreldrenes arbeidsutvalg) blir involvert i saker som er viktige for barnehagen og foreldrene. Ellers medvirker FAU i gjennomføring av arrangement.

SAU - barnehagens samarbeidsutvalg består av 2 foreldrerepresentanter, 2 personalrepresentanter, en politiker (kommunal representant) og styrer. Utvalget har 2-3 møter i året (og etter behov). Utvalget vedtar årsplan og tar opp ulike saker som er viktige for barnehagen og som skal forelegges utvalget. Det skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Foreldrene involveres i barnehagens planleggings og vurderingsarbeid gjennom foreldremøtene, FAU møter med styrer og gjennom samarbeidsutvalget. Særlig skal foreldremøtet på våren brukes til dialog og knyttes til planleggingsarbeidet. I tillegg vil dette også brukes til å ta opp ulike tema.

## VII. Bærekraftig utvikling

Dette handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.

Vi skal i barnehagen bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Barna skal få gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen.

Barna tar del i kildesortering og arbeid i miljøhagen vår, med dyrking av grønnsaker etc. Gjennom lek og opphold i naturen og skogen blir de kjent med naturens mangfold og får tilhørighet til den.

## VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

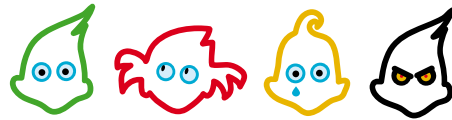
## IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Det vil bli gjennomført ett foreldremøte på vårparten der barns seksuelle helse er tema.





Aurdalslia barnehage

Aurdalslia 12

Sandsli

Fanatorget 2.etg

E-post: [aurdalslia.barnehage@bergen.kommune.no](mailto:aurdalslia.barnehage@bergen.kommune.no)

[www.bergen.kommune.no](http://www.bergen.kommune.no)

[/organisasjonsenhet/barnehage/aurdalslia](http://www.bergen.kommune.no/organisasjonsenhet/barnehage/aurdalslia)

(barnehagens nettside)



BERGEN  
KOMMUNE